

Laten weghalen doet nóg meer pijn

LASEREN Er is een reeks behandelingen nodig om een tattoo weg te laten halen. „Ik heb nu een ander leven.“

Tekst **Carlijn Vis** Foto's **Dieuwertje Bravenboer**

Als de dochters van Keby van Kessel (33) met hun vingertjes over haar tatoeage gingen, de lijnen op haar onderrug volgend alsof ze 'm natekenden, trok ze gauw haar shirt omlaag. „Doe maar niet“, zei ze dan. Op haar achttiende had ze de zwarte geometrische tekening vol trots laten zetten, „maar nu past het niet meer bij me. Ik heb een ander leven, ik ben moeder van drie dochters en ik werk in de kinderopvang. Als ik in het zwembad bekenden tegenkom, hoop ik dat ze mijn rug niet zien“.

Bij Cosmetique Totale, een huidkliniek gespecialiseerd in het verwijderen van tatoeages, laat ze haar 'tribal-tattoo' weglaseren. Dat gaat in stapjes - vandaag ligt ze voor de achtste keer op haar buik op de behandelafel in de kliniek in Alphen aan den Rijn. Huidtherapeut Seline Koek vraagt of ze haar broek iets verder omlaag wil schuiven en zegt: „De meeste inkt is weg, maar de vorm zie ik nog wel. Aan die grijze waas ga ik vandaag werken.“ Ze zet een beschermende bril op en pakt iets wat op een stofzuigerslang lijkt. Het is de Zimmer, een koelapparaat dat koude lucht blaast tegen de huid, waardoor de behandeling beter te verdragen is. De eerste twee, drie keer deed het laseren behoorlijk pijn, zegt Van Kessel. „En na afloop voelt de plek als een brandwond.“

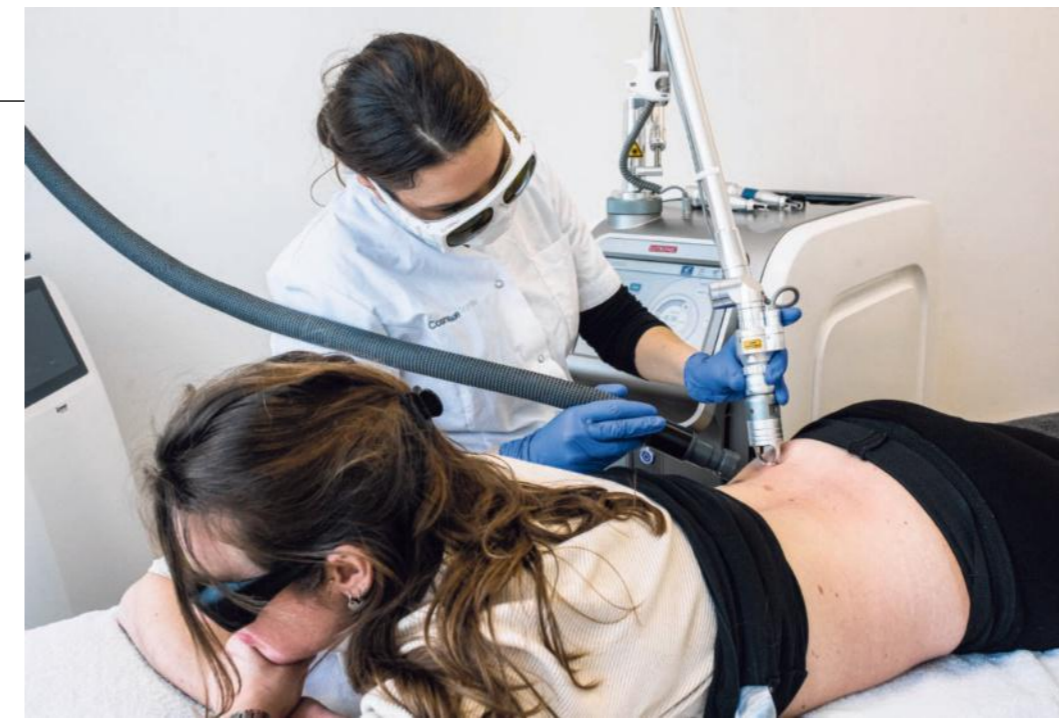
Het aantal behandelingen dat nodig is om een tatoeage te verwijderen hangt af van de techniek die is gebruikt om hem te zetten, het type inkt en hoe lang geleden de tatoeage is gezet, zegt Koek. Hoe ouder, hoe sneller te verwijderen. Hoe dieper gezet, of als er meerdere keren een touch-up is gedaan, hoe meer laserbehandelingen er nodig zijn. Een lichte huid is makkelijker dan een donkere, omdat het contrast groter is. Koek werkt met de Picoplus, een laser met ultrakorte en zeer krachtige laserflitsen. De laser vergruist pigment in micro-deeltjes die het lichaam kan afvoeren. Zwarte inkt wordt sneller opgeruimd dan kleur.

Grijze waas

Lukt een tatoeage verwijderen altijd? „In de meeste gevallen wel. Rode en witte inkt zijn lastig, maar als iemand geduld heeft, kunnen we een heel eind komen.“ Gemiddeld zijn er drie tot acht behandelingen nodig, zegt ze. „We maken bij de intake altijd een inschatting, soms moeten we dat tijdens het proces bijstellen, als we zien hoe de inkt op de laser reageert.“ Bij Van Kessel bleken iets meer behandelingen nodig dan was ingeschat. Tussen elke behandeling zitten acht tot twaalf weken hersteltijd.

Albert Wolkerstorfer is dermatoloog in het Amsterdam UMC met als aandachtsgebied pigmentaandoeningen en laserbehandelingen van de huid. „Na drie of vier behandelingen kan een tatoeage vager zijn, maar zeker niet weg. Meestal zijn er tien of meer behandelingen nodig om een professioneel gezette tatoeage helemaal weg te krijgen. Hardnekkig is vaak de grijze waas die na een aantal behandelingen achterblijft.“

Laseren brengt ook risico's met zich mee. Tatoeage-inkt is een mengsel van pigmenten, kleurstoffen, conserveermiddelen, vulstoffen en oplosmiddelen. In de inkt kunnen ook polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en zware metalen zitten, deze zijn kankerverwekkend. Sinds 2022 moet tatoeage-inkt aan Europese regelgeving voldoen en mogen die stoffen er niet meer in zitten. „Bij het laseren van een tatoeage kunnen die stoffen theoretisch vrijkomen, omdat inkt die jarenlang was ingekapseld dan wordt vergruisd en gaat zwerven door het lichaam. In de praktijk zien we echter nog geen verband tussen laseren van tatoeages en de ontwikkeling van kanker.“ Een ander risico is dat er een allergische reactie ontstaat doordat de laser de structuur van de inkt verandert. „Dit komt weinig voor, een enkele keer per jaar.“ Een veelvoorkomende complicatie is het ontstaan van hyperpigmentatie, een donkere plek op de huid, of hypopigmentatie, een lichte kleur, zegt hij. Deze kans is groter bij mensen met een getinte of donkere huidskleur. Er is ook kans op kortdurende bijwerkingen van laseren, zoals rode huid, pijn, blaren, korsten en wonden. Dat komt ook regelmatig voor, zegt hij, maar gaat weer

over. Vrij zeldzaam, zegt hij, is dat na een laserbehandeling een litteken ontstaat. „Meestal komt het doordat de instelling van de laser niet goed is geweest.“ Dan ligt het dus aan de behandelaar.

Er is in Nederland geen controle op de apparatuur en ook niet op mensen die de laserbehandeling uitvoeren. „Dat is bizar en onwenselijk. Iedereen mag deze behandeling aanbieden. In Duitsland is dit veel strenger geregeld: alleen artsen mogen daar zelfstandig laseren.“

Gecertificeerde therapeut

„Cijfers zijn er niet, maar het aantal aanbieders is de laatste jaren fors toegenomen; twintig jaar geleden waren er twee mensen met een laser“, zegt Monique van Bekkum, directeur van de Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten. Als er iets verkeerd gaat, moet dat worden gemeld bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), zegt ze. „Maar dat weten mensen niet, ze doen hun beklag bij de behandelaar en laten het daarbij. Of meldingen worden door het IGJ niet in behandeling genomen. Wij zitten al jaren in een traject met het ministerie van VWS [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport] omdat de veiligheid van licht- en laserbehandelingen in Nederland niet goed is geregeld. Maar het ministerie zegt nu: er zijn geen meldingen bij het IGJ. Dus daar wringt het.“

Wolkerstorfer raadt mensen die een tatoeage willen laten weglaseren aan om „in elk geval naar een gecertificeerde huidtherapeut of een arts“ te gaan. „Dan heb je beduidend minder kans op litte-

kens of andere complicaties.“

Van Kessel werd tijdens de intake geïnformeerd over de risico's en kreeg die informatie op papier mee naar huis. Ze heeft zelf het apparaat waarmee wordt gewerkt gegoogled en recensies over de door haar gekozen kliniek gelezen, vertelt ze. „Het zag er allemaal veilig uit.“

Per jaar worden er bij Cosmetique Totale, met veertig klinieken in Nederland en vier in België, meer dan 20.000 behandelingen uitgevoerd om tatoeages te verwijderen, „uitsluitend door gecertificeerde huidtherapeuten“, zegt marketing manager David Pinto. In de grote steden is de vraag groter, merkt hij. De prijs per behandeling hangt af van de grootte van de tatoeage. Een tekening van 20 vierkante centimeter kost 155 euro per keer, 60 vierkante centimeter 275 euro per keer, een sleeve op aanvraag.

In de behandelkamer klinkt het tikkende geluid van de laser - als schieten in een videoospel - terwijl Van Kessel en Koek kletsen over wintersport en de kinderen. Na de behandeling smeert Koek Flamigel, een crème bedoeld voor brandwonden, op de behandelde plek en dekt de huid af met gaas en een watervaste pleister. Dit verband moet 24 uur blijven zitten, na de eerste behandelingen is dat vijf tot zeven dagen.

Van Kessel weet niet meer precies hoeveel het kostte om haar tatoeage te laten zetten, maar aan het weglaseren heeft ze tot nu toe 1.100 euro uitgegeven. „Ik hoop dat dit de laatste behandeling was“, zegt ze. Koek: „Als ik het zo zie, denk ik het wel.“

Strengere Europese regels, maar niet alle inkt voldoet aan eisen

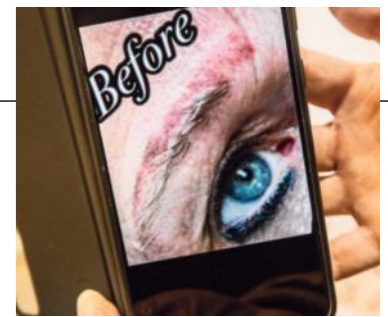
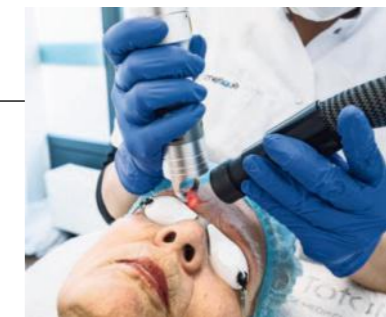
Tatoeage-inkt is een mengsel van pigmenten, kleurstoffen, conserveermiddelen, vulstoffen en oplosmiddelen. In de inkt kunnen ook polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en zware metalen zitten. Deze zijn kankerverwekkend. Volgens KWF Kankerbestrijding en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) is de kans dat je kanker krijgt van een tatoeage klein, maar niet verwaarloosbaar. Het RIVM zegt dat het risico afhangt van de grootte van de tatoeage, het aantal tatoeages, de concentratie van de schadelijke stof en de tijd dat je lichaam eraan is blootgesteld. Uv-licht van zon of zonnebank bevordert de vorming van aromatische aminen. Als die in het lichaam vrijkomen, vergroot dat de kans op kanker.

Sinds januari 2022 zijn de Europese regels voor tatoeage-inkt aangescherpt en mogen de schadelijke stoffen er niet meer in zitten. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controleert met steekproeven bij importeurs en leveranciers of inkten voldoen aan de wettelijke eisen. In 2021 namen ze monsters van 53 producten, vertelt de projectleider bij de NVWA. Geen enkele inkt voldeed volledig aan de nieuwe regels. „Dat wil niet zeggen dat ze allemaal schadelijke stoffen bevatten, maar kon ook betekenen dat de inhoud niet klopt met wat er op het etiket staat.“

Het is dus op dit moment moeilijk na te gaan of inkten veilig zijn. Tatoeage-inkt moet ook steriel zijn - bacteriën kunnen een huidinfectie veroorzaken. RIVM en NVWA raden aan om alleen

naar een tatoeëerder te gaan met een GGD-vergunning, die garandeert hygiënisch werken. Op veiliggetatoeereenepiercen.nl vind je de vergunninghouders.

Tatoeërders zijn sinds 2022 verplicht bij te houden welke inkt ze per klant gebruiken. Als je al een tatoeage hebt, is niet uit te sluiten dat deze is gezet met onveilige inkt. Er is nog geen wetenschappelijk bewijs dat mensen met een tatoeage ziek zijn geworden door onveilige inkt. Daarvoor is uitgebreid en langdurig onderzoek nodig, zegt Albert Wolkerstorfer, dermatoloog in het Amsterdam UMC. „Maar 'weg laseren' van de tatoeage is niet de oplossing omdat de inkt dan nog steeds in het lichaam zit.“ Het advies is je tatoeage in elk geval goed te beschermen tegen de zon.

„Mijn wenkbrauwen waren heftig aanwezig“

Anneke Witteveen (65) uit Leiden liet drie jaar geleden wenkbrauwen tatoeëren boven haar natuurlijke wenkbrauwen. „Vriendinnen zeiden: 'An, als je binnenkomt, zien we eerst je wenkbrauwen'. Ik zag het ook, ze waren heftig aanwezig. En ook veel te hoog gezet. Ik vertrouwde op de tatoeëerder en nu liep ik rond met wenkbrauwen boven mijn wenkbrauwen.“ Het zou een beetje slijten, had de ta-

toeëerder gezegd toen ze terugging. Daar keek ze naar uit, zegt ze, maar het gebeurde niet. Een collega, ze werkt bij de overheid, vertelde over klinieken die tatoeages verwijderen. Na vier behandelingen is de zwarte inkt weg, maar de rode inkt die is gebruikt zit er nog. Ze heeft tot nu toe 350 euro uitgegeven aan het laseren, evenveel als het kostte om ze te laten zetten. „Maar ik heb het ervoor over. Ik wil weer mooi worden.“

„Het weghalen was veel pijnlijker dan het zetten“

Carlos Rigtors (35) uit Amsterdam had de roos op zijn pols twee jaar toen hij dacht: toch maar niet. „Hij was mooi gezet en ik kreeg complimenten, maar ik vond hem niet meer bij me passen. Het zetten was te veel een opwelling geweest. De afbeelding had geen speciale betekenis voor mij, het was een trendy plaatje op dat moment.“ Voor het verwijderen ging hij naar Andy Han van Tattoo No More in Rotterdam, hij had gelezen dat hij veel ervaring heeft in het weghalen van tatoeages op een getinte of donkere huid.

„Ik heb zes of zeven behandelingen gehad. Het weghalen was veel pijnlijker dan het zetten. De geur was ook een beetje naar, het ruikt verbrand. Na de eerste paar keer was mijn hand behoorlijk opgezet.“ Rigtors is niet van plan om ooit nog een tatoeage te laten zetten. „Ik heb ervan geleerd dat ik beter moet nadenken over mijn keuzes. Als je iets laat zetten, zou het voor altijd moeten zijn.“ Van de andere tatoeage die hij heeft, weet hij dat wel zeker. „Want die is wél speciaal. Op mijn pols staat een foto van mijn overleden moeder.“

„Na een paar dagen al spijt van die zwarte vlinder“

Sha Senior (30) uit Amsterdam liet ruim vier jaar geleden vijf Thaise zinnen „vrij groot“ tatoeëren op haar linkerschouder. „Elke rij zou een mantra worden zijn die me spirituele guidance geeft, maar daar heb ik niets van gemerkt. Het gaat beter met me sinds ik de regels laat verwijderen. Ik weet ook niet zeker of het er echt staat, ik heb de tekst nooit geverifieerd.“ Senior heeft in twee jaar zeven tatoeages laten zetten en nu gaan er twee weg. „Op vakantie in Tulum, Mexico, liet ik een zwarte vlinder op mijn pols zetten. Ik had tequila gedronken en tij-

dens het zetten kreeg ik er nog een paar. Ik was jarig en het leek heel feestelijk allemaal, maar een paar dagen later had ik al spijt. De tekening is grof en donker.“ En het is ook „niet handig“ met haar werk, merkte ze, om op beide polsen tatoeages te hebben. Op haar andere pols staat een roos. „Ik doe modellenwerk en klanten boeken vaak liever iemand zonder tatoeages. Met Photo-shop kunnen ze natuurlijk weggepoetst worden, maar dat kost geld en tijd. Voor beauty- en sieradenmerken zijn tatoeages vaak een no go.“

